

СВІДОМОСТІ
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
видається три рази на тиждень
вівторок, четвер і субота,
видає
"УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, повідомлення і члени треба вносити
на адресу "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1922
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу

"СВОБОДА"

Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ., четвер 29-го червня 1916. Ч. 78. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, June 29, 1916. No. 78.

МЕКСИКО НЕ ДУМАЄ УСТУПАТИ.

Німці полонили на Волини 12.000 Москалів.

ПОБІДА ТУРКІВ НА КАВКАЗІ: 2.000 УБИТИХ І 650 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

СОЮЗНИКИ ЗАПОВІДАЮТЬ ЗАГАЛЬНИЙ НАСТУП ПРОТИ НІМЕЧУНИНИ.

ВАШІНГТОН, 26. червня. — Президент Вілсон вислав нині рано ще одну ноту до Мексика. В цій ноті повторено домагання Злучених Держав щодо убільнення полонених Американців і виношення в справі битви під Карісаль, а крім того назначено 24-годинний реченець на відповідь.

Найдальше в середу рано відповідь Мексика повинна знаходити ся вже у Вашингтоні.

ВАШІНГТОН, 27. червня. — Мексиканський посол вручив нині ноту Каранчи до Злучених Держав. Замість відповіді на домагання американського правительства Каранча прислав нову ноту Мексика, в якій домагається звипущення трохи 30 полонених Мексиканців і жадас виношення в справі замкнення границі для довозу живности і інших артикулів до Мексика.

ВАШІНГТОН, 27. червня. — НА ПІДСТАВІ ВІСТІЙ, ЯКІ НАДІШЛИ З МЕКСИКА, УВАЖАЮТЬ ВИНУ З МЕКСИКОМ ЗА НЕМИНУЧУ. Оба комітети для заграничних справ відіули нині нараду, на якій приято дві резолюції, уповноважуючи президента до війни з Мексиком. Обі ці резолюції будуть поставлені в сенаті і палаті послів, скоро лише жине речення, назначений на відповідь Мексика, або коли відповідь Мексика не буде відповідною.

Перша резолюція звучить:

"Стервдують ся, що між Злученими Державами і Мексиком існує воєнний стан, спричинений поведенням мексиканського правительства"

Друга резолюція звучить:

"Президентови удійти ся повнозваста ужити: суверенні і морські сили Злучених Держав, щоб перестати догана, поставлені до мексиканського правительства"

14.000 МІЛЦІВІДІШЛО НАД ГРАНИЦЮ МЕКСИКА.

ВАШІНГТОН, 28. червня. — Департамент війни одержав телеграму від ген. Вуда, що 8' п'ятюх східних степів відіало вчера 14.000 ювніврів мілців над границю Мексика: Вермонт — 1.000; Масахусетс — 5.369; Коннектикут — 2.330; Нью Йорк — 3.832; Нью Джерзі — 1.530.

100.000 МІЛЦІВ ПРЯТОМЮ 10 ДНІВ.

ВАШІНГТОН, 27. червня. — Війскові круги сподіють ся, що протягом 10 днів околв 100.000 мілців буде находити ся над границю Мексика. Трудности, які були в перших днях мобілізації, зістали усунені і є надія, що мобілізація дальших полків відбудеть ся значно шкочіе.

МЕКСИКАНЦІ НЕ ДУМАЮТЬ УВІЛЬНИТИ ПОЛОНЕНИХ АМЕРИКАНЦІВ.

ЕЛЬ ПАІЗО, ТЕРС, 27. червня. — Коли Злучені Держави жадують звернення їх ювніврів, які є с нас в полоні, то було би найліпше, коли би вони тут самі прихилили і їх заборали. — відповів мексиканський генерал Тревіно на питання, чи мексиканське правительство сповинить домагання Злучених Держав.

ПЕРЕХВАЛКИ МЕКСИКАНЦІВ.

НОГАТЕС, АРІЗ, 27. червня. — Мексиканські офіцери, які вербують рекрутів до армії Каранчи, розкидають серед населення відомості, в яких висмикають американські війська.

У цій відомості містять ся між иншими отесі уступ:

"Обійдуть ся без боротьби. Наші хоробрі війська підуть собі прямо на північ, а відкинувши "присос" (мексиканське прізвисьмо Американців) на бік, підуть до Вашингтону і застрелять свій прапор на капітелі"

"Нах Стром (на Волини) на лінії Сокулівська війська бомбардували наші станції північ і в деяких місцях перевели напалі. Наші війська відішли на північ. Одна з наших компаній переслідувала неприятели на пів востан і полонила 15 Німців.

"На захід і південний схід від Луца положення не змінило ся.

"На полудне від Бучача наші донські козаки переправили ся через Дністр і заволоділи місцевості Сокирини і Петрів. беручи в полон 5 офіцерів і 350 ювніврів.

"Російська кіннота на Буковині після битви заволоділа неприятели недалеко місцевості Погорита, деять верст на захід від Кілімолонга"

НАСТУП НІМЕЦЬКИХ ВІЙСК НА ПІВНОЧІ. І НА ВОЛИНИ. — 1.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 27. червня. — Німецький генеральний штаб доносить:

"АРМІЯ ГІНДЕНБУРГА: Відділи німецького війська перевели наступ на російські становища над Дніпром на полудне від Некав, беручи в полон 26 Москалів і здобувши один машинний гармат.

"На полудне від Несвіжа полонено 189 Москалів та здобуто 6 машинних гармат і 4 машини.

"АРМІЯ ЛІНДІНГЕНА: На полудневий захід від Сокула німецькі війська взяли приступом російські становища, причім полонено поверх 700 Москалів. Протинапад Москалів відбито.

"АРМІЯ БОТМЕРА: У східній Галичині панує спокой."

КОЛО ПОЧАЄВА АВСТРИЦІ ВІДБИЛИ НАПАД МОСКАЛІВ.

ВІЕНЬ, 27. червня. — Австрійська голшнина кватіра доносить:

"На Буковині, на північ від Нутів, австрійські війська відбили напад Москалів.

"В битві коло Почаєва (на північний схід від Бродів) австрійські війська здолали опір Москалів, здолавши їх тяжкі втрати.

"На полудне і полудневий схід від Сокула (на Волини) наступ союзних військ поступав успішно наперед"

ОСТАННІЙ РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ.

ПЕТРОГРАД, 27. червня. — Останній звіт російського генерального штабу звучить:

"Німецькі війська в різних місцях зловж Дніном пробували перевести наступ на наші становища."

ВІЙНА З ФРАНЦІЄЮ:

ФРАНЦУЗИ НАДУТЮ СЯ ВЕЛИКОЮ ОФЕНЗИВОЮ СВОЇХ СОЮЗНИКІВ.

ПАРІЖ, 26. червня. — Через довгий час приготовлена офензива союзників розпочнеть ся небаром рівночасно на всіх боєвих фронтах з цілою силою.

Президент французького кабінету повернувся з головною кватірою ген. Гейго, головного команданта англійських військ у Франції. Останній звіт англійської кватіри доносить: "Наша артилерія розпочала на цілий ліній острієльовати російські становища, сильніше ніж звичайно". В тіксамий час оголосив італійський ген. Кадорна звіт, в яким доносить, що наступ проти Австрійців розпочав ся. Вісти з Петербургу доносять, що армія Бруселова перейшла Карпати і сходить на Угорщину.

"Надішлася для союзників слушная година. Амуниць є подостаток. Загальний наступ розпочав ся", — пише французька газетися "Матен".

Ща, але без успіху. На полудне від озера Свентен німецькі гармати бомбардували наші становища.

"На боєвій фронті коло Калок неприятели острієльовали тяжкими гарматами наші становища. Далеке на полудне брали участь в битві також піхота.

"В напівмі від Чернівців наші війська дійшли до річки Дудівця, яка впадає до Прута недалеко Заволотова (20 кілометрів на схід від Коломи).

"Після рапортів ген. Бруселова число полонених від початку наступу зросло на 4.031 офіцери і 194.941 ювніврів. Всього добра складалась ся з 219 гармат, 644 машинних гармат, 196 метаків і з інших воєнних матеріалів"

БРАК ЗЕЛІЗНИЦЬ В РОСІЇ УМОЖЛИВИВ ДАЛЬШИЙ НАСТУП МОСКАЛІВ.

ЛОНДОН, 26. червня. — Кореспондент лондонської газетися "Таймс" доносить з Петербургу, що союзні війська здержали дальший похід російських військ на Волини. Якщо головну причину, задля якої російська армія не може продовжити свого наступу, є брак залізниць в Росії. Кореспондент додає отесі:

"На Волини російські війська держать свої становища серед великої небезпечі. Виряди їх полонили є помітно значимі, однак вони є записом від того, яку скількість військ Німці можуть стягнути і кинути на боєву лінію. Маючи добрі залізничні, Німці зможуть без труда нагромадити в один місяць більшу силу своїх військ і перекинути російські становища. Натомість, російські війська, які находять ся здовж 1.000 кілометрів боєвої лінії, жадая брану відповідей залізничні не можуть бути скоро перенесені з одного місця на друге"

ВЕЛИКА ПОБІДА ТУРКІВ КОЛО ТРАПЕЗУНТА. — 2.000 УБИТИХ І 652 ПОЛОНЕНИХ МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН, 26. червня. — Турецькі війська здобили ся до міста Трапезунта (над Чорним морем) і віднесли велику побіду над Москалями.

Урядовий звіт головної турецької штабу доносить отсю коротку вістку:

"На боєвій лінії на Кавказі турецькі війська заволоділи російській артилерійський узар. В битві під Трапезунтом полишили Москалі 2.000 убитих на побовещенні, а 652 в полонених. Наші втрати були розмірно невеликі"

НІМЦІ БOMBАРДУЮТЬ ФОРТ ТАВАН.

ПАРІЖ, 27. червня. — Міністерство війни подає отесі вісти:

"Сподіваний наступ німецьких військ на північно-східні англійські форти Вердену не розпочав ся. Натомість Німці звернули огнів своїх артилерій на форт-Таван і на територію між двома фортами, а саме від сего форта."

"На захід від Тавана і Форт-наші війська відзначили часту територію теру"

НІМЦІ 3/4 КІЛЬОМЕТРА ВІД ТРЕТОГО ОБОРОННОГО ЛІНІЇ ВЕРДЕНУ.

ПАРІЖ, 26. червня. — Німецькі війська зблизили ся до внутрішньої форти Вердену. Их нові становища віддалені всего 3/4 кілометра від форти, які обороняють саме місто Верден. Помимо сего небезпечі французські командири не упадають на душі і вірять, що Верден не відстанеть ся в руки неприятели. Нотим би достатньо не було іншого виходу, то жоду пядь землі неприятели мусить дорогою оплатити своєю кровю.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

ІТАЛІЙЦІ РОЗПОЧАЛИ НАСТУП.

РІМ, 27. червня. — Італійський генеральний штаб доносить, що Італійські війська розпочали наступ на цілій лінії між Адианою а Брентою. Міста Поніна і Арсерио находять ся вже знова в руках Італійців.

Міста Поніна і Арсерио лежать на італійській території, яку вони заволоділи в часі наступу Австрійців.

АНГЛІЯ І ЇЇ СОЮЗНИКИ ХОТЯТЬ ЗМУСИТИ ГРЕЦІЮ І РУМУНІЮ ДО ВІЙНИ ПРОТИ НІМЕЧУНИНИ І АВСТРІЇ.

ЛОНДОН, 26. червня. — З висхідних воєнних кругів доносить, що Греція і Румунія будуть небаром скласти прирешення до війни проти Німеччини і Австрії.

Грецький парламент під напором Англії дістав розв'язаний. З початком серпня півбудуть ся нові вибори до парламенту і Англія має надію, що до парламенту уйдіть більшість послів з партії Бенчеліоса. Тоді Англія жадала від Греції оружної допомоги проти Болгарії й Австрії. На слушний спротив зі сторони грецького короля Константіна гросять йому усуненням з престолу.

З другої знов сторони російське правительство робить заходи, щоб Румунія покинула до війни проти Австрії. Росія зобов'язує ся віддати Румунії Буковину і румунську часту Симолава. Лондонський кореспондент доносить з Петербургу, що на слушний опору зі сторони румунського короля Фердинанда і його кабінету, російське правительство виступить проти Румунії дуже рішучо, жаючи довести сили, щоб докарпати непомістних.

РУМУНІЯ РОЗПУСТИЛА ЮВНІВРІВ НА ЖИВНА.

ЛОНДОН, 26. червня. — З Буварешту доносить, що румунське министерство війни жардало, щоб значну част війська розпустити домів на живна.

З того треба заключати, що Румунія не дуже брала наразі чинної участі у війні.

ЧИТАЙТЕ "СВОБОДУ" І ПРИДУНУЙТЕ ТІ НОВІШ ПЕРЕДПЛАТНИКІВІ

"СВОБОДА" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and
Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand
Street, Jersey City, N. J.
Established 1905.

JOSEPH STEKIEWICZ, Editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, Manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the
Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of
October 3, 1917.

SUBSCRIPTION: ПЕРЕПЛАТА:
In United States: В Західних державах:
\$2.00 per year на рік \$2.00
\$1.00 per 6 months на 6 місяців \$1.00
\$0.75 per 3 months на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign countries: На місці Жерсі-Сіті, Канади та в інших країнах:
\$3.00 per year на рік \$3.00
\$1.50 per 6 months на 6 місяців \$1.50
\$1.00 per 3 months на 3 місяці \$1.00
Single copy 3 cents. Подорожнє число 3 центи.

За кождо зміну адреси платити 5 центів.

СВОБОДА
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі листи, адресовані до редакції, повинні надходити на адресу "Свободи".
При вислаиванні замовлень надіслати до редакції гроші або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всі грошові помилки в "Свободі" редакція не відповідає. Републіка не зберігає с.

3 біжучої хвилі.

Свого часу сказав британський секретар заграничних справ Брайні, таке: «Від сходу до заходу сонця Америка поставила мільйон війська для своєї оборони». Мільйон війська може Америка поставити, але чи вона готова з оружжям і з амуніцією на такий випадок? Чи вона готова доставити на час живності для мільйона людей, які мають бути жонірами? Саме тепер є пора найшвидшої проби для Америки. Великий час випадає організації порівняти.

Капська газета "Світ" (а також "Новий Рух", "Правда" і інші) доносить, що 4-го червня відбувся в Нью-Йорку вчте, на якому ухвалено резолюцію, що віне не ханас п-ра Демидчука делегатом з. У. Р. На тім вчте адема-скановано д-ра Демидчука, якого австрійського агента. Далше пішло "Світ": "не менше ніж говорив Цетинський. Не менше, бачу, говорив Демидчук, як проломлення, що він не виступав на вчтах, а за те будуть платити по 300 доларів в місяць. Говорить же Цетинський є той, щоб народ не вярив вимашеним показам для Австрії, якими дурять читачів всякі газети, які пиш. "Свобода". Австрія се ворог великий для руского народу. Він вводить в Галичці польські і німецькі порядки і сотками вивозить руських людей через те тільки, що інші руськи (по словам бєдичана: українські).

При кімши своїх статі (їх заголовано: "Австрійські шпійни среди маєшпінцев") говорять "Світ" ось-ось: "Австрія надбавля, що прийдеться їй воевати з Росією і воть, щоб против Росії видивити руського народу, она нашла любительні австрійські морські, яким ревно вивисе насасати на Русі австрійське Русь."

А "Правда" долає від себе таке: "Если бы замолчали украинцы были мудры, то плуки бы и на голову бы и на самотнян украинку и воззвратили бы на русский путь."

Вартю би знати, який інтерес мали вчте референти воговорити останні брехні перед капіталами на вчте? Таж "політики" повинні мати на стільки розуму і такту, що вчте, — не бара, де по плану можна пускати "ліній" слів і брехні. І кому виходить така брехня на шкідку? Демидчуков, чи українські справи? "Доборолась Україна!"

Минулого року Николай Николаевич вивар ся через Карпати до Відня і не дійшов. Сего року вивар ся через Кавказ до Царгороду і знова через нещасні гори гостя stratiti цілу свою армію. Нема щастя той годі...

Англія і її союзники заповили знова велику загальну офензиву. Зрадили ворогові свої плани наперед і офензива готова тепер не влати ся...

Найдовші воєнні звіти видає італійський командант Калорна, неначе би від докиданн зять заважала побіда. Кождий побідає, чим гілкий може...

Кождий вивагачний російський командант одержав від царя погороду. Николай Николаевич Кавказ; міністер Сухомлинов — Петрополь; кріпость; генерал Рененкамф — шпінбєрн; генерал Рузський — револювер; менший генерал — лише нагайку. Яка погороду чекає тепер генерала Брусилова?

НАША БОЛЯЧКА.

Незбитим доказом є се, що кождий чоловік має відмінні думки, стремить до іншої цілі і окремим шляхом. І навіть таке близьке споріднене, як брат з братом, сестра з сестрою, дає доказ, що кождо з них старість ся йти іншою дорогою. Коли візьмемо націю як родину, а партії, втворені в тій нації, яко діти, то і в тім випадку побачимо, що кождо з тих партій має свої цілі і замігання. Однак в деяких головних чертах вони мусять і повинні сходити ся разом.

Правила природи учать, що з кровю батька переходять на сина деякі душевні та тілесні прикмети. І власне на сій основі права природи мусимо оперти своє твердження, що які-б не були цілі дітей — все вони мусять добити в прибіжженні йти по іншій погляді чи напрямі своїх батьків.

Як кождо нація, так і українська, ділить ся на різні партії і групи, але всі вони стоять на спільній основі, а то: національної самостійності і окремності. Але в нас є одна група, котра заперечує самостійність українського народу і прямо вирискає ся його: се знає наш русофіл або качаш. Русофілські партії існують в Чехії, Болгарії, Сербії, Румунії, Польщі і інших, і се нічого страшного. Один народ може відістати ся прихильно до іншого народу, або держави. І тому, наприклад, ми кажемо, що Швеції є германобіли, бо вони прихильні Німцям, а Чехи є русофіли, бо прихильні Росіям-Москалям.

Коли Чех є русофілом, то він ніколи не скаже, що його вітчизна се Росія, ані не скаже, що він Москаль. На питання: "Де твоя вітчизна?" — він з гордостю відповість: "Чехія". Найгорішій русофіл чи пансієвист Чех не скаже, що він Москаль, лише твердо стоїть при своїм народі. Він Чех і справа скінчена. Чому се так? — Бо се народ освічений: він знає свою історію, свою минувшину. Він шанує славу своїх предків, він любить їх. Чех-русофіл вірить лише, що при-помочи Росії його вітчизна може стати вільною державою, але, борони Боже, він за жадні гроші не продає би своєї вітчизни тій Росії! І коли Росія простягнула би руку по його вітчизну, тоді він самий Чех, що так гарячо любить Росію, крикне: Прощ! Своєю окравленією рук не пхай до святої справи!

Буті русофілом, се не значить, аби зараз перекаблуги ся в Москаля; щоб би віддати ся серцем і душею всім пристрастям російських чорношестів. Прециж кождий чоловік має свободу думки і може думати та поступати так, як йому до вибоды. Однак не треба забувати, що є якась границя в партійних переконаннях, а то границею є національне почуте. Сих границь мусить придержувати ся кождий, хто хоче бути спільником національної роботи.

Інакше кажучи, може бути політичне русофілство і в нашім народі, себто прихильність до російської держави чи московсько-російського народу. З московським народом ми можемо жити в згоді так довго, як довго сей народ має шану, признає нашу самостійність і окремність і не стремить до свого, щоб виварити Українці і зробити з них Москалів. Численні голоси поступових московських кругів вказують, що ми можемо з деякими групами Москалів йти разом. В Америці виходять часомісь писані московською мовою, як "Русское Слово" і "Новый мир", котрі поспирають наші культурні замігання.

В якім освітленні виходить наші національні русофіли, названі нашим народом "кацапами"?

Початки русофілства — се зневіра у свої власні сили. Боротьба з Польськими так настрашила деякі слабші одиниці в нашім народі, що вони зрештитували зі своїх сил і почали чирити на чужу поміч. Міжним виявило ся, що в нашої виварильної боротьби проти Польщі став проти нас якраз російський уряд, який пийшов рука в руку з польськими верховодами. А ті, що надіяли ся на "освободителя-царя", пийшли в своїй зневірі так далеко, що разом з царськими поспішаками станули по стороні гнобітелів-Польщі проти власного народу. Вони забули навіть, що першовсім їх мрією було висвободити наш народ з польської неволі. І з часом вони стали народними зрадниками, пийшли рука в руку з найзавзятішими ворогами нашого народу: російськими урядами і польською шляхтою.

Чим жинуть наші національні москвофіли тут і в Європі? Політично-національної цілі вони не мають ніякої. Хоч кажуть, що вони є Москалями ("русскими"), то на ділі вони німи не є і навіть не вчать ся "русскої" мови та не люблять ся з Москалями. Качаш жинуть лише тим, що робивають єдність нашого народу, спійнують його розділи і кричать перед світом разом з царськими поспішаками: нема українського народу. Значить, ціла їх робота постана в нищення української нації та, неначе-б вони були царськими наймитами. І тому національне москвофілство між нашим народом се найбільша язва, яка колинебудь з'явилась ся між нашим народом. Як довго національне москвофілство може існувати між нашим народом, так довго наш народний організм буде гиєти червак. В інтересі у здоровлення народного організму лежить: зникнути цього червака.

В тім напрямі повинні працювати всі свідомі Українці без розбору. Способи праці з ріжні. Наука, розмова, переконуваче, політичне вишколене, народна пісня — все те мусить дїяловати до цілі. Не слід нам за се справу забувати, бо се є життєва справа нашого народу. Від свого зависті в деяких околних наші "бути або не бути". На біг наші внутрішні непорозуміння, а ставимо до себе важкої праці. Проти нас кинув тепер царський уряд велику силу. Русофілські агітації стають у виді російських православних церков ростуть як гриби по дощі — а ми своїх не хочемо видіти, яка страшна шкода може повстати з сього в найбільшій бідності.

Перш усього треба переконати наших людей, що кацапство се лише тимчасове марєво в нашім народі; що воно згине на всі з часом, як народ буде освітлювати ся. Найж не вадуть на сліпо за кличами тих, що за російські рід розбавляють рідну матір. Най знають, що вони говорять мовою українською, мовою наших предків; що навіть петербурська академія наук поголосила, що українська мова се ніякий провінціалізм, ніяке нарічє московської мови. Українська мова, як і мови інших культурних народів, має свої основні форми і свої природні засади. А сильна історія нашого народу, сильна традиція і спільний інтерес мусять з часом злучити нас всіх в одну велику родину.

Клічемо до всіх сердець нашого народу: Любим свою рідну землю, любимо її, як любить матір свою землю, бо лише на вільній українській землі є бідучність цілого народу!

В інтересі сєї бідучності треба викоринити зневіру зпоміж себе і викоринити тих, що сіють зю зневіру. Бо пора се велика єсть!

РОБІТНИЧЕ ЗАКОНОДАВСТВО.

"Федеральне бюро робітничої статистики" оголосило збюток робітничого законодавства в Злучених Державах за останній рік. З публікації виходить, що закон для охорони робітничих прийнято в 40 стейтах.

"Мислє законів про винагородженє потерпілих робітників — читавмо у звіті — характеристично особливостю законодавства в останній році є зріст промислових комісій. Іх заложено: в стейтах Колорадо, Ілліяна, Монтана, Невада і Нью-Йорк. Сі комісії слідять, скільки виплачуєть ся нагороди потерпілим робітникам, займають ся контролює фабрик і т. п.

"В богато стейтах звертала комісія серйозну увагу на безробітє і на справу бюр праці. В стейті Ліноусе заложено комісію для безробітє. Комісія складаєть ся з трох представників робітничих, трох казначейств і трох суспільних діячів. Законодатель тіла в Каліфорнії і в Неваді прийняли резолюцію в справі розслідує причин безробітє. В Айдахо зарежено публічні роботи для горожан, що були шість місяців без роботи. Роботу розділяють в той спосіб, аби робітники могли працювати хоч 60 днів в році.

"Публічні бюра для винищування праці отворено в стейтах: Каліфорнія, Айдахо, Алова, Нью-Джерси, Нью-Йорк і Пенсильванія. Контроль над приватними бюрами праці установлено в 7 стейтах, а то: Колорадо, Небраска, Орегон, Пенсильванія, Род Айленд, Техас і Вісконзін. В Айдахо цілковито заборонено операції приватних бюр.

"В 11 стейтах прийнято закон, які мають на цілі забезпечити жінщини і діти при роботі. В Арканзю і Канзас є установлене законом мінімальна платня для жінчин. Однакільки інших держав мають подібні закони.

"В Пенсильванії прийнято закон, що діти, які не скінчили ще 18 року життя, а пийшли до фабрик, мусять ходити вечерами до школи найменше 8 годин на тиждень."

НОВІ АМЕРИКАНСЬКІ МІЛІОНЕРИ.

Війна нищить Європу, а збючаєть Америку. В "Американ Ревю оф Ревю" є поміщена цікава стаття про нових американських мільйонерів та мільярдерів. Перез війну вносило їх число 4,100 людей; коли би війна продовжалась ся ще кілька літ, то число мільйонерів зросте о кількасот.

Америка веде тепер величезну торговлю. Обчислене вказують, що вже на початку 1916 року чистий зиск внісено 2 мільярди доларів. Особливо зароблюють фабрики заліза й амуніції. Давнішими роками Америка виробляла 11 мільйонів тон сталі на рік, а тепер 40 мільйонів на рік. Ціна сталі підскочила незвичайно.

Компанія "Діпол", що закладе фабрики стрільного пороху, прийняла в жовтні 1915 року замовлене на більше ніж мільярд франків і могла роздати своїм акціонерам більше ніж 200 процент дивіденди. Всіх фабрик має компанія 5, а кождо з них се має мистецтво. Платня робітників і послугачів вносили около мільйона доларів місячно. Коли робітники заробляють від 10 до 15 доларів денно. Фабрика виробляє до 920 тисяч фунтів пороху на день. Фірма "Корнейс Пойнт" виробляє около 73 тисяч фунтів бездимного пороху денно; і чистий дохід вносить около ст піддєстє тисяч доларів на день, бо фунт пороху коштує 1 долар, а його вартість вносить ледви одну третю часті.

"Бетелге Стіл Компані" — се найбільша фабрика оружа в Америці. Вона в дев'ять перевищєє фабрику Круппа і Крессо. Дохід сєї фабрики внісєє за останній рік 89 мільйонів доларів. Директор фабрики, Густав Шваб, дістає нагороду 10 процент доходу, значить 9 мільйонів доларів.

Воєнні замовленя, які поспішали ся перед роком до Америки, стають тепер меншій. Англія і її союзники старають ся розвинути у себе в дома свій власний промисл і ратувати ся своїми силами. Перше робили замовленя за якунебудь ціну, коли лише амуніція була на час. А тепер повстала вже конкуренція між американськими фабрикантами, тому можна вже поторгувати ся як гриби по дощі. Де минулого року було чисте поле, там тепер стоять фабрики, що дають працю десяткам тисяч робітників. Ще одно цікаве явище в Америці. Яко достатки для європейських держав виступають не лише приватні люди або підприємства,

але навіть цілі міста. Наслідком сього число мешканців деяких міст нагло зростає.

Сильно збогачили ся деякі одиниці Винахідник Ісаак Рейс, "зав" 15 мільйонів франків; Додж, представлєть компанії Ремінгтон, заробив 60 мільйонів; Джан Вилліс, що працює над електричними лампками, був борець 10 літам убогим механіком, а тепер його маєток варт около сего мільйонів. Не так давно прихило до Нью-Йорку 32 Американці, щоб дістати замовленє. Один газетний репортер обчислює, що їх подорож принесла їм по 150,000 зарбієк.

Шойно по скінченні війни можна буде докладно обчислити, який величезний заробок принесла європейська війна Злученим Державам.

ВОЄННИЙ БЮДЖЕТ АМЕРИКИ.

Вашінгтон, 26-го червня. — Нині прийняла палата репрезентативів найбільший воєнний бюджет в історії Америки. Ціле предложеє воєнне внісєє около \$182,000,000.

Коли 16-го червня появили ся вісті про заострене ситуації в Мексику, тоді комісія предкладала видатки на військові цілі на суму \$157,000,000, значить о \$55,000,000 більше, ніж мав внісєєти бюджет в біжучий році.

Воєнний бюджет переїхав в палату послів одноголосно. Одну поправку прийнято за другою на підставі внесення військової комісії. Комісія апропріацій на виготовля окреме предложеє на покритє коштів мобілізації національної гвардії у висоті \$25,000,000.

Збільшені видатки мусять бути такі: На коші для кавалерії і інших військових відділів \$3,000,000, разом з попереднім предложеєм \$3,800,000.

На медичний відділ і санітарні потреби \$1,000,000, разом з попереднім \$2,000,000.

На відділ інженерів \$500,000, разом \$1,000,000.

На амуніцію для тяжкої артилерії \$2,000,000, разом найвище \$4,500,000. На вироб оружа \$3,000,000, разом \$5,000,000.

На матеріяли для тяжкої артилерії \$3,000,000, разом з попереднім \$5,000,000.

Машинні карабини для правильної армії \$1,960,000, разом до висоті \$3,360,000.

Машинні карабини для міліції (нова позиція) \$2,000,000.

Зоружені моторні вози \$150,000, разом до висоті \$300,000.

Міліція полевой артилерії \$5,000,000, разом \$8,000,000.

Амуніція для полевой артилерії \$5,000,000, разом \$8,000,000.

На упорядкованє площ до вправ для цивільних людей \$1,500,000, разом \$2,000,000.

Крім сього ухвалено на воздушнопластво \$25,000,000.

Наради над предложеєм були спокійні; опозиції не було ніякої.

НЕ МОЖЕ СТИГНУТИ ДОГВУ ВІД СТЕГВУ.

Два стейти, Вірджінія і Вест-Вірджінія, мають процес. Роходить ся о 12 мільйонів доларів, які має заплатити Вест-Вірджінія.

Підчас цивільної війни поділив ся стейт Вірджінія на дві часті: Вірджінію і Вест-Вірджінію. Спільний дохід і воєнні кошти лишили ся при давній стейті Вірджінії. Тому в якім час по війні утвара Вірджінія виступила з домаганєм до утвара Вест-Вірджіні, щоб ся остання заплатила припадаючу на неї часті догву. Як звичайно, справа опинилась ся перед судом. Найвищий суд у Вашингтоні рішив остаточно, що Вест-Вірджінія має заплатити лише 12 мільйонів. Вірджінія стоїть далше під тиском догву і платити проценти, а Вест-Вірджінія коєсь не спійнить ся силувати належну плату.

Вірджінія не могла вже довше терпіти так знова звернула ся до найвищого суду з просьбою, щоб він зарядив продаж стейтових маєтків на заплату догву. Але, найвищий суд рішив, що так не може зробити. Кажо, що не має права приневолити державу до заплати. І тому судове рішенє може бути невиконане. Лишаєть ся ще друга дорога, а то: Вірджінія мусить вністи покриву просьбу до Вест-Вірджіні о заплату догву, коли вона хоче заплатити. А що Вест-Вірджінія не є милосердя і не заплата, то вказує на те ся обставина, що, як би була хотіла, то була би вже заплатила давнішнє. А біда Вірджінія стала се більнішою, бо витратила ся на процес. Також зі судами в Америці.

Гюз - кандидатом прогресивної партії.

Прогресивний національний комітет відбув 26-го червня засіданє в Шікаго, щоб порадишити ся над пропозицією Розевелта щодо кандидатури Гюза. Наряди тривали 6 годин. Роходило ся о се, чи прийняти Гюза за кандидата Прогресивної партії і йти рука в руку з Републіканською партією, чи ставити окремого кандидата на президента. Голосовало кілька разів, вкінці 32 голосів за явилось ся за прийнятем Гюза за свого кандидата, 6 було-проти того, а 9 здержало ся від голосованя.

Такий вислєд не означає нічого іншого, як схвєр. Прогресивної партії, котрі створили Розевелт і сам її тепер лідер. Рішенє комітєту запало на підставі ради Розевелта, який внісєє на

засіданє довгий лист; в нім радів Розевелт дати усю поміч Републіканській партії і остро висловив ся про політику президента Вілсона. Лист Розевелта мав рішучий вплив на хід і вислєд наради комітєту. По переведенні ухвали на комітєті Гюз вислєє сяєчас окремого вислєдєня з листом до Розевелта і запрошив його на нараду до Нью-Йорку, до готелю Астор. Нині, 28-го червня, Розевелт має бути на спільному обіді з Гюзом; вони оба мають радити над спільним планом виборчої кампанії проти Вілсона. Роходить ся, що се їм впаде ся, а тоді побіда Гюза буде забезпечена.

JOS. TRINER,
1333—39 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill. (Adv.)

Коли чуте біль в стегнах, лопатках або в ногах, або терпите на ревматизм чи невралгію, то прикладайте до болючого місця гарячу фланель, а потім натрітьте старанно Трінера Ліментамент. Ціна 25 і 50 цт., з пересилкою 35 і 40 цт.

Ціна сего-годинника праз з ланцускім тэпкам \$60.
Танож ласідаме годинникі другой сорці, ліше з кін
овраці. Цілу машынерію меім кождый пачынаці з вер
і він накручує сі раз на 8 дні. Ціна \$63,35. До кожд
годинника высласімо лістэну гваранцыю. Уі, што меш
1921 год, ады б'южэты. Уіліамс

